

לזכרו של פרופ' רפי ניר ז"ל

בעוד כמה ימים, ב-9 בספטמבר, היה אמור רפי לחגוג את יום הולדתו ה-82. שלא כמו בשנים האחרונות, השנה לא אוכל להתקשר לאחל לו מזל טוב ורוב אושר, רק כדי לשמוע ממנו ברכות שלושה ימים לאחר מכן, ביום הולדתו. רק לא מזמן, כשרפי הגיע לגבורות ואני חגגתי יומולדת ארבעים, השתעשענו ביחד במחשבה שלמרות שגילו כפול מגילי הוא עדיין מעודכן וחרוף מחשבה. ואכן, מה שאפיין את רפי, למרות שסטריאוטיפית אפשר היה לטעות בו שהוא "יקה" מקובע, הוא הרצון המתמיד לחדש ולעדכן מסגרות נוקשות, נורמטיביות-טהרניות. כשם שהיה בעל לב רך כאדם, היה חוקר גמיש, ודבר זה בא לידי ביטוי בגישתו לשפה העברית שכה אהב. הוא ביקש לחקור אותה בגילוייה המעשיים, באופן בו היא משמשת בחיי היומיום, ובכלל זה, כמובן, בתקשורת ההמונים. מגמה זו הייתה מנוגדת למקובל בשנות ה-70 וה-80, והעובדה שהדבר נתפס היום כטריטויאלי לחלוטין גם היא מעידה על תרומתו של רפי כפורץ דרך.

הסטודנטים אהבו את רפי, פרופ' ניר, כפי שתמיד הקפידו לקרוא לו בהדרת כבוד. אולם, אני זוכר כיצד באחד משיעורי הסמינר האחרונים שהעביר על "טקסטים זעירים", הוא הגיש לאחת התלמידות כמה ממאמריו שצילם עבורה, והיא מיד אמרה: "אתה נשמה". רפי חיך בסיפוק כשסיפר על כך ("היית מאמין?! היא קראה לי נשמה!"), כי ידע, כפי שידענו כולנו, שמעבר לכבוד שרוחשים לו הסטודנטים כפרופסור מכובד וכחוקר חשוב הם מוקירים אותו כאדם וכמורה.

למרות שרכשתי את השכלתי בחוג לתקשורת באוניברסיטה העברית אל רפי האדם התוודעתי בעיקר כששימש יו"ר ועדת ההוראה בבית הספר לתקשורת במכללת נתניה, ובנסיעות הטובות והרבות שלנו יחד במונית מירושלים לנתניה ובחזרה. בנסיעות אלו, בהן היינו "קהל שבוי" האחד של רעהו, דיברנו בענייני היום מתוך תפיסת העולם הפלורליסטית שאפיינה את רפי, וברגעים מעט יותר אינטימיים, דיברנו על המשפחה, רגעי השמחה והזכרונות. החום בו דיבר על משפחתו, על רעייתו מרים ועל ילדיו ונכדיו, תמיד סיפק את הפרספקטיבה הנכונה על הדברים החשובים בחיים.

רפי היקר והאציל היה אהוב ומוערך על-ידי רבים כל-כך ועשייתו האקדמית תמשיך לשמש מגדלור של חכמה וידע עבור כולנו.

יהי זכרו ברוך!

מוטי נייגר